

Sumari

PRESENTACIÓ

PRESENTACIÓ

BIOGRAFIA

Ernest Abadal Falgueres és professor de tecnologies de la informació a la facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona. Publica articles a diferents revistes com *El profesional de la información* (forma part del consell assessor d'aquesta revista), *Elementos para la evaluación de interfaces de consulta de bases de datos*, *Las bases de datos en España a principios del siglo XXI*. També ha publicat llibres com *"Els estudis universitaris de biblioteconomia i documentació a Espanya: comparació amb Gran Bretanya"*.

Coautor de diverses publicacions relacionades amb el sector de la informació digital (*Información electrónica y nuevas tecnologías*, *La información electrónica a Catalunya: anàlisi comparativa*,) i autor de *Els serveis d'informació electrònica: què són i per a què serveixen?*, va formar part del consell de redacció de la revista *Ítem*, i actualment es membre del consell assessor de la revista *El profesional de la información* i del consell de redacció de la revista electrònica *BiD: textos de biblioteconomia i documentació*.

ESTRUCTURA DEL LLIBRE

Aquest llibre prové de l'edició catalana *Els serveis d'informació electrònica: què són i per a què serveixen?*, publicat al 1997.

El llibre consta de vuit capítols, dins dels quals es fa una estructuració en quatre blocs. El primer és la introducció (capítol 1), el segon és Estructura i productes de la Informació Digital (capítols 2 i 3), el tercer Descripció i anàlisi dels sistemes de distribució (capítols 4, 5 i 6) i el quart, Anàlisi sobre la situació actual del sector.

RESSENYA

La major part de la informació oral s'acaba perdent. Es per això que la humanitat ha volgut deixar-la per escrit. Però la difusió era minsa. És a partir de la invenció de la impremta que el document en suport paper pren més importància que la informació oral. Es converteix en el gran mitjà de difusió i expansió de la cultura. A partir dels anys 50 es produeix el que s'anomena explosió de la informació. Cada 10 o 15 anys es duplica el nombre d'informació publicada, fet que fa que l'investigador o científic li costi molt estar al dia ja que actualment resulta dels tot impossible.

Durant els anys 70 es va produir la Revolució Telemàtica, és a dir, informàtica i telecomunicacions de forma conjunta). Es a partir d'aquest moment quan el suport paper comença a perdre importància a favor del suport digital. Anys més tard va aparèixer el terme autopistes de la informació, que incideix en la necessitat de construir les infraestructures de la futura Societat de la Informació.

L'explosió de la informació sembla actualment no tenir fi. Fins on arribarà? Tindrem tanta informació que continuarem estan desinformat? Són preguntes que la societat de la informació ens ajudarà a respondre a mesura que els nous temps vagin arribant.

La informació digital s'ocupa de la producció i distribució de la informació per mitjà d'un suport digital. Comença als anys 70 als EUA i als 80 a Europa. El cicle de la producció i distribució d'informació digital comença pels autors, després passa pels proveïdors de serveis, els operadors, els documentalistes i finalment els usuaris. Cal dir que hi ha diferents sistemes de navegació de bases de dades i diferents sistemes de distribució; a més, també cal destacar les noves rets d'accés a la informació digital que continua en evolució.

És impressionant el canvi que ha sofert la indústria digital. Però el més important és que continua evolucionant i que ningú sap cap on evolucionaran cap a futur. És emocionant pensar com seran els nous suports digitals, ja que estan en contínua evolució.

El sector de l'edició tradicional s'ocupava de l'elaboració de documents originals mentre que la indústria digital confeccionava referències que formarien part de bases de dades. Gràcies a la tècnica, va aparèixer el terme Multimèdia, és a dir, productes que a més de text contenen imatge fixa, en moviment i so.

Les bases de dades neix als anys 30 i tenen una naturalesa retrospectiva. Consisteix en un conjunt d'informació bàsicament textual o alfanumèric, que ha estat gravada en un suport digital, i que suposa d'un programa informàtic que ens facilita la seva recuperació. Conté tres subsectors: les bases de dades científico-tècniques de tipus retrospectiu, els serveis d'informació econòmica i de negocis, i les bases de dades d'informació general.

Gràcies a tots aquest avanços ara podem gaudir molt més de noves tecnologies com internet. Font que cada dia conté més recursos, i el la qual podem trobar bases de dades on-line. Aquestes faciliten moltíssim la feina de cerca a l'usuari degut a la sobrecàrrega d'informació

A través dels discos òptics i el web no només es difonen bases de dades, sinó que també es difonen tot tipus de publicacions digitals, com per exemple documents en format ASCII. Comença a sorgir als anys 60 tot i que s'expandeix una dècada més tard amb l'aparició de la telemàtica als Estats Units. Encara avui és el país amb el mercat més avançat seguit d'Europa occidental. La presència de països subdesenvolupats és nul·la. A Espanya les bases de dades que són més rellevants, es produeixen al 1994, tot i que les primeres bases de dades es començaren a desenvolupar durant la dècada dels 80. El seu problema el seu contingut excessivament local.

Tot i que el web és un gran rival per el sistema de distribució ASCII, té l'avantatge que és més ràpid en alguns recursos especialitzats dels llenguatges d'interrogació.

Internet i el web són els fenòmens informatiu i culturals més espectaculars dels últims temps. El primer troba els seus orígens durant la guerra freda, en concret el 1968, per encàrrec de militars dels Estats Units. L'evolució d'internet ha passat per tres fases: desenvolupament (1969–1982), creixement (1982–1992) i expansió (1993 fins l'actualitat).

Els localitzadors de recursos són unes grans bases de dades que contenen les referències o el text complet d'una gran quantitat de webs. Els localitzadors s'organitzen en grups segons l'estructura i el funcionament, l'àmbit dels continguts, el tipus de contingut, l'àmbit geogràfic. Podem dir que els eixos de normalització són el llenguatge HTML, el protocol de transmissió HTTP i la forma de moure's lliurement d'un document a un altre.

Internet és un sistema en expansió que cada dia s'utilitza més. Tot i que la seguretat alhora de transmetre dades a través de la xarxa no és gaire elevada però ja s'estan posant mitjans per millora-la. A més, actualment, també s'estan fent lleis per intentar regular l'ús d'internet.

Els discs òptics sorgeixen a la dècada dels 80 i actualment són la última generació de suports documentals. Tot i tenir una gran capacitat d'emmagatzematge i no necessitar connexió a les xarxes de telecomunicacions, la seva actualització és més lenta. Però aquest no és el més gran problema, sinó que ho és que en un futur la informació que contenen no podrà ser llegible ja que els aparells hauran quedat obsolets.

El primer disc compacte que es va comercialitzar fou el CD-A (1982), més tard fou el cederrom, seguit del cederrom XA, del CD-I, del Foto CD, del CD-R i per últim del CD-Rw. La última innovació ha estat el DVD. Els experts pronostiquen que desplaçarà al cederrom, al CD-I i també la cinta de vídeo.

Aquí tenim una mostra de com en poc temps la informació pot quedar obsoleta: el DVD ja ha irromput en moltes llars del nostre país desplaçant així la clàssica cinta de vídeo. El DVD no és només el futur, sinó que ja comença a ser el present.

Els suports documentals són productes culturals que es venen en els mercats. Això vol dir que no deixen de ser objectes de consum com qualsevol altre producte que la indústria de la cultura comercialitza.

Hi ha dues grans característiques que marquen l'ús de la informació com a producte cultural: un és la concentració i l'altre la globalització. En la primera, hi ha grans empreses que operen en diverses fases d'un mateix producte o hi ha empreses que compra una altra empresa del mateix sector. Per tant el sector mitjançant fusions i adquisicions evoluciona cap a una clara concentració, i això pot derivar en un monopoli. Aquesta tendència pot arribar a generar greus problemàtiques.

La segona a grans trets pretén abolir els aranzels que alguns països imposen, fet que defensa el liberalisme i s'hi oposa el proteccionisme. Tot i així no provoca excessius problemes. Per reduir el colonialisme informatiu va aparèixer el NOMIC, que afavoria la difusió de la cultura del tercer Món.

En els productes i serveis d'informació digitals hi ha tendència a l'homogeïnització lingüística, és a dir que hi ha la tendència a fer-ho tot en una sola llengua. És a internet on podem constatar aquesta tendència. Potser el multilingüisme, que comença a ser cada dia més habitual, ajudi a superar la tensió entre universalitat i particularitat.

Hi ha tres interrogants sobre les publicacions del futur: El document serà imprès o digital?, el llenguatge de publicació digital i per últim, el tipus d'informació. En el primer, té els avantatges de permetre accedir a la informació de forma selectiva, a més de ser interactiu, multimèdia i accessible. Però per accedir a la informació digital necessitem un ordinador, fet que vol que no sempre podem tenir-la a l'abast si no disposem d'aquesta màquina i tot el que necessita per funcionar. Malgrat tot, els experts pensen que un dia el suport digital substituirà el suport paper.

En el llenguatge de publicació digital té com a referència les publicacions escrites, les audiovisuals i dels jocs per ordinadors. Lancaster va establir quatre fases que mostrarien l'evolució en el cap de l'edició: 1ª fase, els recursos informàtics com a mètode assistit per generar publicacions convencionals en paper; 2ª fase, Distribució de documents de forma electrònica, però amb una correspondència directa a publicacions impreses prèviament sobre paper; 3ª fase, Utilització de nous recursos aplicats a publicacions tradicionals. Es creen publicacions que aprofiten textos i gràfics ja existent i els presenten de forma innovadora amb nous sistemes de consulta, interfícies interactives etc.; 4ª fase, nou concepte de publicació. Es generen publicacions totalment noves, dissenyades des del primer moment amb els nous recursos.

Finalment, en el tercer interrogant (tipus d'informació), es planteja la possibilitat que la informació icònica i multimèdia acabi imposant-se i desplaçant a la informació textual. Fet que sembla difícil ja que la paraula impresa pot comunicar els pensaments en tota la seva complexitat i és la forma més fiable de transmetre i conservar les paraules.

COMENTARI CRÍTIC DELS CAPÍTOLS 7 I 8

Capítol 7

És impressionant com la concentració i la globalització prenen un paper cada cop més destacat en les empreses del sector digital. El que fan algunes empreses de comprar-ne d'altres és molt bèstia. És una forma dissimulada d'eliminar la competència, i com tot això acaba repercutint sobre l'usuari final en fet que no pot triar l'empresa que li ofereix millors serveis si només n'hi ha una o una que és molt més potent que la competència. Tot això és molt perillós i sort que en alguns països ja s'hi està posant fre o com a mínim s'intenta. Tant com seria bo no acabar en monopoli també ho seria no acabar en excessiva disgregació. Per tant, com diu l'autor, cal trobar un punt intermig que eviti el monopoli i que eviti l'excessiva disgregació.

Pel que fa a la globalització és un problema que ens afecta a tots i que només té avantatges per als països rics. Aquest fet ens afavoreix en algunes coses i ens desafavoreix en d'altres. Un dels més grans desavantatges és el fet que hi ha tendència a utilitzar només una llengua, la que està de moda, en altres paraules, hi ha una tendència excessiva a l'utilització de l'anglès. Això perjudica totes les cultures, ja que aquesta tendència fa que la cultura ianqui intenti imposar-se sobre les altres cultures destruint-les i no pas convivint amb elles cosa que seria acceptable. Per això dic que el NOMIC encara és poc extens i conegut. Tots hauríem de tendir cap al NOMIC per evitar la monoculturització.

CAPÍTOL 8

Les preguntes que es formulen en aquest capítol no tenen una resposta clara. Avui pot semblar que es tendeix cap a un nou futur de les publicacions que demà pot canviar substancialment amb, per exemple, un nou invent. Ningú pot saber com serà el futur de les publicacions per més que se'n facin estudis i prediccions. Considero que fer una predicció sobre el futur de les publicacions es ficar-se sobre arnes movedisses, avui pot ser cert, demà no i tota la teoria abans formulada s'enfonsa amb un tres i no res.

La idea de que els ordinadors acabin a la butxaca m'ha agradat, encara que si es redueix la mida dels ordinadors i no es millora la tecnologia per fer més agradable la lectura, més semblant al llibre clàssic, menys cansat per la nostra vista ja no m'agrada tant la idea.

Per a un millor futur de les publicacions digitals hi ha d'haver un canvi de mentalitat social i deixar de pensar en el típic suport paper i pensar en els avantatges que proporciona el suport digital. Actualment s'està fent, però és una cosa difícil ja que la societat no canvia d'un dia per l'altre. Però el que si es cert, és que els joves tenim la clau d'aquest canvi. Si nosaltres ens adaptem a les noves tecnologies i les fem d'ús més freqüent, la societat canviarà de mentalitat i deixarà de pensar en suport paper per fer-ho en suport digital.

El llenguatge icònic i multimèdia mai acabarà substituïnt del tot el llenguatge textual, si be es cert que cada dia és un complement més important que pren molta importància.

BIBLIOGRAFIA

ABADAL FALGUERES, Ernest. *Sistemas y servicios de información digital*. Gijón: Ediciones Trea, 2001.147 p. ISBN 84-8338-265-2